

روان‌شناسی تربیت جوان از منظر قرآن، روایت و علم

سر شناسه	معتبر ، قدیمه ۱۳۴۶
عنوان و نام پدیدآور	روانشناسی تربیت و رشد جوان از منظر قرآن - حدیث و علم / قدیمه معین
مشخصات نشر	اصفهان : مؤسسه انتشارات پیام صادق ، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری	۲۵۷ ص
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴-۰۰۳-۶
یادداشت	کتابخانه
موضوع	روانشناسی - تربیت و رشد جوان (جنبه های قرآنی)
موضوع	روانشناسی - تربیت و رشد جوان (جنبه های حدیثی)
موضوع	تربیت اخلاقی (اسلام) - جنبه های قرآنی
موضوع	تربیت اخلاقی - جنبه های قرآنی
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ / ۶۶۶ / ۷۴۵ / ۸۲۳۳
رده بندی دیویی	۶۹۷ / ۴۰۳۶
شماره کتاب شناسی ملی	۸۴۴ / ۸۸۷۸۴۴

روانشناسی تربیت و رشد جوان از منظر قرآن - حدیث و علم

تألیف : قدیمه معین
 نشر : مؤسسه انتشارات پیام صادق اصفهان
 طراح جلد : گمینه رهبر
 صفحه پرداختی : مجموعه خدمات چاپی
 لیتوگرافی : شکینا
 شمارگان : ۳۰۰۰ نسخه
 قیمت : ۷۰۰۰۰ ریال
 نوبت چاپ : اول - تابستان ۱۳۹۱
 شابک کتاب : ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴-۰۰۳-۶

مراکز توزیع کتاب :

- ❑ مؤسسه مطالعات و انتشارات پیام صادق اصفهان - ملک شهر - خیابان ۱۷ شهریور - کوه ۱۵ - پلاک ۲۷
- ❑ مؤسسه قرآن پژوهان کوشک استان اصفهان - اصفهان - خیابان بهار باغ پلن - کوه آیه الله ارباب
- ❑ مؤسسه فضیلت قرآنی کوشک - اصفهان - خیابان بهار باغ پلن - کوه آیه الله ارباب - مسجد القرآن
- ❑ کتابخانه مرکزی القرآن - مسجد القرآن - اصفهان - خیابان بهار باغ پلن - کوه آیه الله ارباب
- ❑ حوزه ی مصارف اسلامی دانشگاه صنعتی اصفهان
- ❑ مرکز مشهور حوزه علمیه اصفهان - اصفهان - خیابان بهار باغ پلن - اول کوه مسجد نذر شاه
- ❑ تلفن های مراکز پخش : ۰۹۱۳۳۰۴۶۴۵۴ / ۴۴۱۹۷۰۹ / ۴۴۰۸۸۸۰

تقدیم به:

این برگ سبز و تحفه اندیشه را نثار دو
برادر شهیدم محمود و ابوالقاسم و هدیه به
پدر و مادر که با آراستن بزم سرشار از
معنویت از دوران طاعت تا عصر یاقوت (نظام
مقدس جمهوری اسلامی) دو فرشته شهید را
تقدیم به اسلام و قرآن کرده و سرشته
فرزندان را با عشق به خدا و رسول و اهل بیت
طاهرین «علیهم السلام»، سرشتند.

صفحه

عنوان

جوانی

۱۰	سخن ناشر
۱۸	مقدمه
۱۸	اعجوبه نشاط
۲۱	شروع اوج

فصل اول: استعداد و توانمندی های جوان برای رشد و کمال پذیری

۲۸	استعداد و توانمندی های جوان برای رشد و کمال پذیری
۳۶	الف) جامعیت استعدادهای جوان
۳۸	ب) نشاط روحی
۳۹	شادی، نشاط، تفریح و سرگرمی
۴۲	پ) استقلال طلبی
۴۴	ت) الگو طلبی
۴۵	الگوهای نیکو
۴۶	ثمرات الگوگیری مثبت
۴۷	ث) روحیه کشف
۴۷	نقش توانایی های جسمی در تربیت

فصل دوم: راهکارهای دستیابی به رشد و کمال

۵۰	الف) ژرف نگری در دین
----	----------------------

عنوان

صفحه

- ب) اندیشه ورزی و بصیرت یابی ۵۲
- پ) اعتماد به خدای امین ۵۵
- ت) ناکامی در دست یابی به همه آرزوها ۵۷
- ث) آزاده بودن ۵۸
- ج) منکر ستیزی با همه توان ۶۰
- چ) به خوبی امر کردن و نیکو شدن ۶۱
- ح) پناه بردن به دستاویز مطمئن ۶۴
- خ) ترفتن به راه های ناشناخته ۶۵
- د) عادت کردن به مقاومت ۷۰
- ذ) غم ستیز بودن ۷۲
- راه درمان غم و اندوه ترس ۷۲
- ر) دوری از غذاهای تخریب گر ۷۵
- ز) ستم ستیزی ۷۷
- ژ) اشرار گریزی ۸۰
- س) مصاحبت با نیکان ۸۵
- راه های آزمودن دوست ۸۵
- با چه کسانی دوست شویم ۸۶
- چه کسانی را دوست نگیریم ۸۷
- ش) اخلاص در نیایش ۹۰
- ص) مأیوس کردن یأس ۹۴
- ض) هراس نداشتن از سرزنش ها ۹۶
- ط) راه بازگشت به خدا همیشه باز است ۹۸

صفحه

عنوان

فصل سوم: رسالت والدین

- ۱۰۳ در مناجات شعبانیه آمده است
- ۱۰۵ الف) تکریم و احترام
- ۱۰۸ مراقبت معقول پدر و مادر از جوان
- ۱۰۹ ب) اعتماد کردن
- ۱۰۹ پ) امیدمند کردن به آینده
- ۱۱۱ ت) تمهید برای تزویج جوان
- ۱۱۴ ث) زمینه سازی فراگیری دانش و معرفت جوانان

فصل چهارم: فضائل های اخلاقی و رفتاری

- ۱۱۸ چیست اخلاق
- ۱۱۹ نیت در کارهای اخلاقی
- ۱۱۹ نقش خود کنترلی در افعال اخلاقی
- ۱۲۰ نقش خدا کنترلی در افعال اخلاقی
- ۱۲۱ نقش کرامت دادن و عزیز شمردن نفس در افعال اخلاقی
- ۱۲۲ نقش محیط تربیتی در افعال اخلاقی
- ۱۲۴ ترک گناه
- ۱۲۴ توبه
- ۱۲۵ خودشناسی
- ۱۲۵ مخالفت با نفس
- ۱۲۵ خداشناسی

صفحه	عنوان
۱۲۵	کمال‌خواهی
۱۲۵	تکریم پدر و مادر
۱۲۵	خدمت به مردم
۱۲۶	امانت‌داری
۱۲۶	خوش‌خلقی
۱۲۶	عدل و انصاف
۱۲۶	پاکدامنی
۱۲۷	پاکی‌نگاه
۱۲۷	حیا
۱۲۸	پرهیز از حیای ناپسند
۱۲۸	جهاد اکبر
۱۲۸	سپاسگزاری و تشکر
۱۳۱	فهرست منابع
۱۳۵	کتابنامه
۱۳۶	فهرست آیات

سخن ناشر

به حمد الله کتاب روانشناسی تربیت جوان از منظر قرآن و روایات و علم، به همت فاضله عالمه خدیجه معین تهیه و تدوین گردید. مطالب این کتاب به صورت مقاله های علمی در دهه هشتاد و در مجله قرآنی کوثر به زیور نشر آراسته گردید و مورد استقبال والدین و معلمان محترم قرار گرفت. گرچه در مرحله یکپارچه سازی به صورت کتاب، مطالب گسترده تری افزوده شد و ساختارها بازسازی و ویرایش نوین یافته است. قلم رسا و گیرا و نگاه قرآنی روایی نویسنده ارزشمندی اثر را دو چندان نموده و شایسته است که خانواده های محترم که دغدغه تزکیه و تربیت و تعلیم فرزندان گرانقدر خود را دارند با مطالعه این اثر مفید به راهکارها و دستاوردهای قابل دستیابی که توانمندی و انگیزه آن ها را برای پرداختن به چنین امر مهمی مضاعف و روزافزون سازد.

جوانان از سرمایه های عظیم هر ملت اند که می توانند نقش مهمی در پیشرفت یا انحطاط جامعه خویش ایفا نمایند و این امر بستگی به نوع هدایت و تربیت آنان دارد. تربیت صحیح آنان نیز خود در سایه شناخت دقیق و همه جانبه ابعاد وجودیشان میسر خواهد بود. عالمه فاضله خانم خدیجه معین در کتاب روانشناسی جوان از منظر قرآن و روایات و علوم روز سعی نموده به بیان استعدادها و توانمندی های جوانان برای دستیابی به رشد و کمال و نقش و رسالت والدین و نهاد خانواده در تربیت مطلوب آن ها جهت نیل به قله های رشد و کمال پردازد. در این میانه ذکر موانع و مشکلات و برنامه های درمانگری سیر رشد کمال و کسب فضیلت های اخلاقی بر ارزشمندی این کتاب است. بر اصحاب تحقیق و پدران و مادران تشنه مباحث اخلاقی و تربیتی پوشیده نیست که جوانی یکی از مهم ترین ادوار زندگی انسان است که در هر علمی تعریف مخصوص به خود دارد. از دیدگاه

روانشناسی رشد، افرادی را که در سنین بین ۱۸ تا ۲۵ سال قرار دارند، جوان می‌نامند. البته در تعیین محدوده سن جوانی بین روان‌شناسان، اختلاف نظر وجود دارد. برخی سنین بین ۱۳ الی ۲۵ و عده‌ای نیز ۲۰ الی ۴۰ و عده‌ای سالگی و یا ۱۸ الی ۲۵ را سن جوانی می‌دانند. (علی قائمی/ هدایت و شناخت و تربیت نوجوانان و جوانان / ص ۱۱)

تربیت عبارت است از هر عمل یا فعالیت که اثر سازنده بر روی جسم و روح و شخصیت و شایستگی مادی و معنوی فرد داشته باشد. (محمود نیک زاد/ اصول نظریه‌های تربیتی/ ص ۱۲)

به عبارت روشن‌تر، واقعیت تربیت پس از شناخت شایستگی‌ها، فراهم ساختن زمینه برای تکامل و پیشرفت همه جانبه موجودی است که قابلیت رشد و نمو را دارد، تا هر نوع کمالی که به طور قوه نامرئی در آن هست، به مرحله بروز برسد. (جعفر سبحانی/ مرئی نمونه/ ص ۱۶)

دوران جوانی از مهم‌ترین و در عین حال پیچیده‌ترین مراحل حیات است به گونه‌ای که هنوز هیچ یک از متخصصان تربیت، ادعای دستیابی به همه مسائل و اسرار این مرحله را ندارد. تنوع احوال، دگرگونی‌های دم به دم رفتار، خواسته‌ها، موضع‌گیری‌ها، حساسیت‌ها و عاطفی بودن‌ها و ... موجب گردیده که روان‌شناسان ناگزیر این مرحله از حیات را مرحله بحرانی معرفی کنند. از طرفی این دوران با توجه به قدرت و نیروی جوان، فرصتی بزرگ و طلایی و بلکه از بزرگ‌ترین فرصت‌ها و نعمت‌های خداوندی است که در سایه تربیت صحیح می‌تواند مسیر و سعادت جوان و جامعه را تأمین کند. (علی قائمی/ همان/ ص ۵ و ۶ و ۱۴) روان‌شناسان ویژگی‌های متعددی را برای این دوران برشمرده‌اند که در این کتاب به برخی از آن‌ها اشاره شده است.

۱- رشد جسمانی:

در این مرحله از حیات، رشد بدن سریع و بیش از دیگر سنین است. به همراه رشد بدن، وزن و نیروی جسمانی زیاد شده و در اثر تمرین، چابکی پدید می آید. بدن در این دوران پیوسته به سوی کمال، قدرت و نیرومندی به پیش می رود. (همان / ص ۴۳)

با توجه به این ویژگی، حضرت امام «ره» بارها قدرت جوانی را یادآور شده و این دوران را فرصت خوبی برای تهذیب نفس دانسته اند. همچنین سفارش می کنند که این نیروی خدادادی را در راه رضای خداوند صرف نموده و به کمک آن اسلام و میهن خود را به اوج عظمت و سرافرازی برسانید. و البته این زمانی میسر است که به تعبیر ایشان، قدرت جسمانی با قوت روحانی جمع گردد و آن گاه است که انسان به تمام معنا انسان شده و ارزش می یابد. (صحیفه نور/ ج ۱/ ص ۲۰۴) و ویژگی دیگر این دوران، بیداری غرائز مخصوصاً غریزه جنسی است. این غریزه، قدرت بزرگی است که در این دوران بر جسم و جان جوان حکومت می کند و اندیشه اش را به خود معطوف می دارد. غریزه جنسی اگر درست جهت دهی نشود می تواند آینده جوان و جامعه را با خطر جدی مواجه سازد و به تعبیر حضرت امام «ره» استعمارگران از همین زاویه ضربه های فراوانی به کشورهای تحت سلطه، وارد ساخته اند. آنان با کشاندن جوان به مراکز فحشاء و فساد، وی را از تفکر باز داشته و نسبت به جامعه خویش بی تفاوت ساخته اند. لذا ایشان کراماً این مطلب را گوشزد کرده، به جوان توصیه می کنند از قدرت جوانی استفاده کرده و چاره ای برای اطفای آتش شهوت بیندیشند. (امام خمینی/ چهل حدیث/ ص ۲۴)

۲- تغییرات فکری:

تحولات فکری در جوانان بسیار پر دامنه است. هوش و استعداد آنان به اوج تکامل خود می رسد و ابعاد ذهن توسعه می یابد. در جنبه خود و ادراک، عقل او در

حال رشد، پرورش و کمال است. او دائماً سرگرم تجربه و آزمایش است و می‌خواهد از حقایق امور سر درآورد (قائمی/همان/ص ۴۹) و شاید با توجه به همین خصیصه جوانی است که حضرت امام «ره» می‌فرمایند: چشم امیدم به جوانان ... مسلمان بوده و انتظار دارم که با تهذیب نفس و اخلاص، مطالعات و تحقیقات وسیع و دامنه داری را در زمینه شناخت احکام و اسلام و مبانی نورانی قرآن آغاز نمایید، اسلام واقعی را بشناسید و بشناسانید. (صحیفه نور/ ج ۱/ ص ۳/ ۱۹۵)

۳- تحولات روانی

کنجکاوی، مسئولیت‌پذیری، داشتن روحیه ای حسّاس و انتقادی و ... از جمله تحولات روانی این دوران است. کنجکاوی شدید در این دوران، منشأ بسیاری از کشف‌ها گشته و در سازه‌های کنجکاوی است که برای او توجهی به فلسفه زندگی و آینده پدید می‌آید و می‌خواهد از اسرار آن و نیز وظایف خود در قبال آن، سر درآورد و تا حده امکان زمینه اصلاح و سازندگی خویش را فراهم نماید. حضرت امام «ره» با آگاهی از این آمادگی جوان، مکرراً اصلاح او را در زمینه‌های مختلف گوشزد می‌کنند. این دوران مرحله شکل‌گیری اراده در جوانان است که بر این اساس باید آنان را وارد صحنه عمل کرد. همچنین در این دوران، آنان وارد مرحله مسئولیت‌پذیری شده و خود را افراد مسئول و متعهد می‌دانند و از پذیرش مسئولیت در حده توان خویش خوشحال‌اند، لذا کار و مسئولیت را به تدریج باید به آنان سپرد و با راهنمایی و حمایت از آنان خواست که آن را به احسن وجه انجام دهند. (قائمی/همان/همان/ص ۵۷ و ۵۸) بنگرید که حضرت امام چه مسئولیتی را به عهده جوان می‌نهد من در این جا به جوانان عزیز کشورمان به این سرمایه‌ها و ذخیره‌های عظیم الهی و به این گل‌های معطر و نوشکفته جهان اسلام سفارش می‌کنم که قدر و قیمت لحظات شیرین زندگی خود را بدانید و خودتان را برای یک مبارزه علمی و عملی بزرگ تا رسیدن به اهداف عالی انقلاب اسلامی آماده

کنید... مبارزه علمی برای جوانان، زنده کردن روح جستجو و کشف واقعیت ها و حقیقت هاست و اما مبارزه عملی آنان در بهترین صحنه های زندگی و جهاد و شهادت شکل گرفته است. (صحیفه نور/ ج ۲/ ص ۲۴۱ و ۲۴۲) حضرت امام «ره» با توجه به روحیه حساس و انتقادی جوان در برابر نابسامانی ها و محرومیت ها، از او می خواهد که شجاعانه در مقابل انحرافات قیام کند تا استقلال و آزادی خود و کشورش را بیمه نماید. از خصایص دیگر این دوران، غرور و خودپرستی، شهوت و بی خبری و آرزوهای بیهوده است که به موقع باید برای آن چاره ای اندیشید. سفارش آن مربی آگاه، آن است که باید با مجاهده، حجاب و خودپرستی را از قلب زدود تا جمال جمیل خداوند را مشاهده کرد. با برداشتن حجاب خودیت، هر مشکلی، آسان و هر رنج و زحمتی، گوارا می شود؛ ولی با غرور و خودخواهی همه چیز فرو می ریزد. غرور به تعبیر حضرت امام «ره» مبدأ شکست انسان است و انسان باید به خداوند تکیه نموده و برای خدا خدمت کند.

نصیحتی کمت بشنو و بهانه مگیر هر آن چه ناصح مشفق بگویدت بپذیر

۴- تغییرات رفتاری:

رفتار جوان از جهات گوناگونی قابل تأمل است. از جمله تغییرات این دوران، رفتار گروهی است. در این دوران افق های زندگی اجتماعی او افزایش یافته و سعی دارد به عضویت گروه ها درآید. وی به دنبال معیارهای گروهی بوده و کاملاً از آن تبعیت می کند. در همین دوران است که خطر جذب او به سمت گروه ها و مکاتب انحرافی فراوان است، لذا در سخنان حضرت امام مکرر این خطرات یادآوری می شوند: عوامل و یادی استعمار می کوشند با سم پاشی اذهان و افکار جوانان از جلوه گر شدن چهره تابناک اسلام جلوگیری نمایند و با عناوین فریبنده و مکتب های رنگارنگ جوانان ما را منحرف سازند. به همین جهت می فرمایند: دانشمندان و متفکران روشن ضمیر وظیفه دارند که مزایای مکتب نجات بخش اسلام

را ... که راهنمای زندگی انسان است برای عموم بیان کنند. همچنین مسئولین موظفند مصالح و مفاسد روز را به مردم گوشزد کرده و برای جوانان، مجامع دینی و مراکزی جهت هدایت آنان در نظر بگیرند. (همان / ۵)

۵- تغییرات عاطفی

شور عواطف از سرمایه های ارزنده حیات جوانان است، به شرطی که جهتی اندیشیده پیدا کند و در مسیر کمال و تکامل انسان باشد. در سایه آن محبت، وفاداری، احرام، حمایت از افتادگان پدید می آید که همه این ها نشانه رشد و کمال آدمی است. احساسات تند و آتشین جوان، تمام وجودش را تحت تأثیر خود قرار می دهد و به همین سبب نیاز به مراقبت ویژه دارد. حضرت علی «ع‌الیه السلام» خطاب به فرزند دلبندهش می فرماید: «الما قلب الحدث کلأرض الخالیة ما القی فیها من شیء قبلته فبادرتک بالأدب قبل أن یقوم قلبک و یشغل لُبک» (فیض الاسلام/ نهج البلاغه/ نامه ۳۱/ ص ۹۰۳) / قلب جوان مانند زمین خالی است هر آن چه در آن، افکنده شود را می پذیرد. پس قبل از آن که قلب گرفتار قساوت و اندیشه ات مشغولیت یابد، خود را مؤدب ساز.

۶- بیداری مذهبی

سنین نوجوانی و جوانی را دوران بیداری مذهبی می دانند. در این دوران، تمایلات ایمانی و مذهبی در جوان زنده شده و علاقه مند می شود که از علل و مفاهیم آن با خبر شود، آفریننده جهان را بشناسد و از مسایل مربوط به عبادت، مرگ و حیات و بالاخره فلسفه آفرینش سر در آورد. در مواردی نیز تردیدهایی درباره مسایل مذهبی در او پدید می آید که نیازمند راهنمایی است. (احمد احمدی/ روانشناسی نوجوان و جوان/ ص ۵۹) لذا حضرت امام «ره» از تمامی دانشمندان و متفکران روشن ضمیر می خواهند که مزایای مکتب اسلام را برای آنان بیان کنند. مجامع

دینی و مذهبی برای جوانان ایجاد کرده، نگذارند که آنان به مراکز فساد کشیده شوند. (صحیفه نور/ ج ۱۸/ ص ۲۵) در این دوران باید شور مذهبی جوان را در مسیر خیر، تعاون، آزادی خواهی، مبارزه با استثمار و استضعاف قرار داد و موجبات اوج گیری او را فراهم آورد، کاری را که حضرت امام «ره» نسبت به جوانان آن دوران انجام داد و حرکتی را آغاز نمود که تا عصر حاضر نیز اثرات آن باقی است.

۷- تغییرات اخلاقی

وجدان اخلاقی بر اثر تحولات بلوغ در نوجوان و جوان بیدار شده و ارزش های الهی و ایده آل های اخلاقی در این سن رشد می کند. جوان به پاکی و انصاف و پاکدامنی تمایل داشته و این تمایل به قدری نیرومند است که در برابر ستم می ایستد و انتقاد می کند. آن چه در این میان از اهمیت فراوانی برخوردار است حفظ این کمالات است که از دید آن بزرگ مربی نسل جوان به دور نمانده است؛ چنان که فرموده: ممکن است یک جوان خیلی مذهب و خوب باشد لیکن به تدریج ظالم شود. (صحیفه نور/ ج ۱۸/ ص ۲۵)

بنابراین حفظ کمالات عهد جوانی بسیار مهم است که آن هم تنها در سایه دستگیری مربیان آگاه میسر است. امام «ره» همواره گوشه می نمود که جوان باید از قوای جوانی و نشاط آن، برای قیام در مقابل مفسدات اخلاقی استفاده کند و نگذارد که این نعمت خدادادی از دست برود. در موارد بسیاری به جوانان سفارش می کنند که دوستان خود را از اشخاص وارسته و متعهد و متوجه به معنویات و دارای اخلاق پسندیده برگزینند. و این به دلیل همان خصیصه تأثیر پذیری در جوانان است.

نویسنده محترمه با تکیه بر این منابع اصیل به صورت هدفمند اندیشه ها را متوجه حساس ترین مقطع تربیتی نموده تا با تحقق عملی این راهکارهای نورانی در فرآیند تربیت دینی شاهد ظهور فرزندان سلیم النفس، متدین، رشد یافته و به کمال رسیده باشیم.

انشاء الله

اقل الطلاب سید محمد رضا علاء الدینی

مدیرمسئول موسسه مطالعات و انتشارات قرآنی پیام صادق

پیش‌گفتار

از آن‌جا که خداوند، دوست دارد اموری را که بندگان آغاز می‌کنند - در صورت مثبت بودن - دارای ایتقان باشد و نیز به اتمام برسد، به دنبال شروع نیکوی حرکت پژوهشی - قرآنی در باب تربیت و سامان یافتن مجموعه نخست (تربیت کودک و جوان از منظر قرآن و ...) توسط سرکار خانم خدیجه معین و انتشار آن توسط موسسه قرآنی پیام صادق، ادامه آن حرکت در قالب کتابی که اکنون در اختیار شماست (روان‌شناسی تربیت جوان از منظر قرآن و ...) ضرورت داشت در آن پیش‌گفتار نویشتم که انجام چنین کاری همیشه در آرزوهای بنده بوده است که هم اکنون این حرکت، شروع شده است و قابل تکمیل و توسعه و تبیین بیشتر می‌باشد.

نگارنده گرامی از بنده خراسانی بود که بازنگری این اثر را انجام دهم؛ بنده نیز نظارت بر انتخاب‌ها و برخی امور دیگر را از باب رسالت، انجام دادم و اینک با تلاش ایشان و بازنگری مکرر، این مجموعه پیش روی جوانان و والدین و مربیان محترم می‌باشد.

برای نجات نسل نوین از همه هجمه‌های فرسنگی، راهی جز بازگشت به قرآن و سنت نیست. پناه بردن به دانشمندانی که طبعاً شناخت جامع از انسان به عنوان مخلوق برتر خداوند ندارند، کار تربیت جوان را با دشواری روبه‌رو می‌کند، باید در هر مجموعه‌ای که ساخته می‌شود، به سازنده متکی شد که فرمان‌های برخورد و بهره‌گیری به ما بیاموزد؛ در مورد انسان هم، ماجرأ همین است و بلکه پیچیده‌تر. خالق انسان خداست و قرآن دستورالعمل بالندگی و هدایت و رشد انسان است و باید از او برای تربیت الهام گرفت.

از سامان یافتن این مجموعه رضایت کامل و برای نگارنده توفیق روزافزون

مقدمه مؤلف

اعجوبه‌ی نشاط

جوانی فصلی است با بارش لطف ژاله‌های نشاط، و سرشار از خروش رودآسا! لبریز از عطر صداقت و معجون‌ی از خواستن و توانستن! چه نیکو سروده است که: تا جوان هستیم باید گل کنیم...!

همه‌ی چشم‌ها در همه جا، به نسل‌های نو خاسته و امیدهای فرداها است! ذخیره‌های معنویت این دوران، ره توشه راه‌های پرفراز و فرود فرداها است!

فرداهایی که مشغله‌ها و توقعات و حجم دشواری‌ها، مجال شروع را می‌گیرد و باید از پیش، خود را ساخته و تجهیز کرد.

در آغاز کارهای پژوهشی در باب کودک، نوجوان و جوان از نگاه قرآن و سنت و دیدگاه دانشمندان را در یک مجموعه آوردیم اما به توصیه برخی از عالمان، آن را در دو کتاب تفکیک کرده ایم.

کتاب نخست ویژه تربیت کودک و نوجوان و این کتاب ویژه تربیت جوان به زیور چاپ آراسته می‌شود.

این حرکت، امکان تا آخر خوانی هر مجموعه را میسر می‌کند و شاید گره از کار والدین یا مربیانی که مستقیماً با فرزندان و شاگردان سنی‌های مختلف مواجهند، بازنماید و مجبور نباشند کل مجموعه را با خود داشته باشند.

هر فصل ظرافت‌های خاص خودش را داراست و این فصل (جوانی) حساس‌ترین دوران از حیث به بلوغ و اوج رسید استعدادهای غریزی و فطری است.

جوانی که به استقلال عشق می‌ورزد، برای تکریم خود در برخورد دیگران حساب ویژه می‌گشاید، فطرت او شکوفاتر می‌شود و از سویی به تدریج ستیز جدی با خواسته‌هایی که افراط در آن‌ها او را نفسانی و هوایی می‌کند، شروع می‌شود.

قرار است در گیسو دار عقل و نفس، عقل غلبه کند و زمام نفس را در کف گیرد و زمینه‌هایی برای فرود فرمان‌های خداوند فراهم سازد.

در این جلد به سراغ مهم‌ترین فصل زندگی، جوانی خواهیم رفت و در چهار محور و موضوع به اندیشه می‌نشینیم:

فصل اول: استعداد و توانمندی‌های جوان برای رشد و کمال‌پذیری

فصل دوم: راهکارهای دستیابی به رشد و کمال

فصل سوم: رسالت والدین

فصل چهارم: فضیلت‌های اخلاقی و رفتاری

در این سخن‌آغازین از ناشر محترم جناب حجت الاسلام حاج آقا علاء الدین و بازنگر گرامی جناب حجت الاسلام حاج آقا علی رهبر سپاسگزاری می‌نمایم.

والله المستعان

خدیجه معین

اسفند - ۱۳۹۰ ش